

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Codex traditionvm Corbeiensivm

Falcke, Johann Friedrich

Lipsiae ; Gvelpherbyti, 1752

Pars Qvinta. De Bonis Traditis Tempore Corbeiensis Abbatis Avonis Anno
878 Vel Seqventi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36114

TRADITIONVM CORBEIENSIVM
PARS QVINTA,

QVAE CONTINET TRADITORES ET RES TRADITAS

TEMPORE REGIMINIS

ABBATIS CORBEIENSIS

A V O N I S

REGNANTE

HLVDOVVICO II,

AD ANNOS 878 ET 879.

TRADITIONVM CORBENSIVM

PARS QVINTA

QVINTA CONTINENT TRADITIONES DE REBUS

TEMPORIS REFORMATIONIS

AVASTIAE CORBENSIS

A. V. R. I. S.

REGENTE

HABBOVICO II.

AD ANNO 1632

§. 280.

Tradidit usq̄ pro filio suo goddescalco unam familiam in
horobus (y)

§. 281.

(y) *Horobus* villa, in pago *Hessi Saxonico* posita, inuenitur in Registro nostro. In-De villa
telligimus ergo indicari *Horobusen*, vicum adiacentem vrbi, quæ dicitur *Eres-*Horobus
burg, quæque hodie appellatur *Stadtberge*, sita in principatu *Paderbornensi* in pago
Vox *Hore* significat lutum, cœnum, terram humidam et huc illuc pedibus ver- Hessi Sa-
fabilem. Ex nomine *Hore* adpellationem traxit mensis *Hornung*, vulgo *Februarius*, xonico.
quasi lutulentus, quia solum tunc solet esse molle et cœnosum. Leibnitii coniectu-
ra, nomen id deducens ex cornibus cervorum tunc decidere solitis, probabilitatis
est vacua. In villa *Horobus* rex *Hludouicus* anno 900 concessit abbatiæ *Corbeiensi*
mercatum et monetam, nec non potestatem accipiendi teloneum, vti sequentes
approbant litteræ, quas ex autographo huc innectere volupe est. En eas.

Q In nomine scæ et indiuiduæ trinitatis. *Hludouicus* diuina fa-
uente gratia rex. Si petitiones nr̄orum fidelium quas pro utilitatibus
ecclesiarum d̄i nobis suggesserint ad effectum perducimus ad eternæ
retributionis augmentum id nobis profuturum liquido credimus. Un-
de nouerit omnium fidelium nr̄orum presentium et futurorum indu-
stria qualiter per interuentum *uenerabilis* ac dilecti comitis nr̄i *cuon-*
radi monasterium quoddam noua *corbeia* nominatum cui præest fide-
lis noster *houo* abbas in nr̄am tuitionem ac mundiburde suscepimus et
omnes concessionem seu donationem antecessorum nr̄orum eidem coe-
nobio collatas nr̄a auctoritate firmamus atq̄. corroboramus uidelicet ut
et immunitatē habeant ab omnibus publicis exactionibus et iudicialibus
potestatibus homines eiusdem eccl̄iæ liti et coloni et rectores ipsius mo-
nasterii in expeditionem cum suis hominibus ire non cogantur. sicut a
nr̄is progenitoribus olim eis concessum fuisse constat. Sed et hoc pro
nr̄e mercedis augmento ad eorum utilitates addere decreuimus ut infra
ipsam abbatiā in uilla *horobusum* nuncupata. publicū eis liceat habe-
re mercatū et monetam et ibi potestatem habeant accipiendi teloneum
quod ipsorum *aduocatus* nr̄o exigat banno ab his qui illuc causa emen-
di ueniunt intra *marcam* memoratę uille et montis *eresburg* nuncu-
patę. Preterea quod ab exordio constructionis eiusdem monasterii a
nr̄is antecessoribus concessum in eorum preceptis cognoscitur. nol
quoq̄. iterum confirmamus. ut licenciam habeant fratres illius loci
eligendi inter se abbatem dum ita res postulat quamdiu ad hoc ido-
neam inter se personā potuerint inuenire. Et ut hoc nr̄æ auctorita-
tis preceptum pleniorē in d̄i nomine obtineat firmitatem manu pro-
pria subter firmauimus et anuli nr̄i impressione signari iussimus.

Q99 3

Signum

Ab anno
878 vsque
879. re-
gnante
Hludo-
uico et

Signum domni hludouuici

serenissimi regis

Ernuulfus cancellarius ad uicem theotmari
archicapellani recognoui et *fff*

Sigillum uide in
Tab. V, n. 1.

Data III. iduum octobrium die anno incarnationis dñi DCCCC.
indict. III. anno domni hludouuici I. actum triburial in dñi nomine
feliciter. amen.

Sigillum, diplomati annexum, nunquam adhuc editum est. De eo est obser-
uandum, placuisse *Hludouuico* infanti, ut ante eum iam Carolo crasso atque Ar-
nolfo, figuram sigilli orbicularem, licet prioribus cæsaribus ac regibus ouiformis
magis fuerit in deliciis. Vfus est etiam Hludouuicus scuto rotundo, cui vel sce-
ptrum vel hastile vexilli insitit cum inscriptione: HLVDVICVS REX.
Ipsam priuilegium datum est *Bouoni* abbati, procurante *comite Cuonrado*. Quem
itaque dominum magnæ auctoritatis apud regem fuisse oportet. Putamus, eum
esse *Conradum*, patrem *Conradi* regis, qui Hludouuico infanti in regia dignitate
successit. *Venerabilis* ille nuncupatur comes sine ullo dubio eam ob causam,
quod consanguineus erat Hludouuici regis, eo scilicet modo, quem supra §. 216
ostendimus, nempe propter *Gberburgam*, *Erdagi* uxorem, regis *Hludouuici* I fi-
liam. Post hæc scilicet anno 962 Otto M. incolis villæ nostræ *Horobusen* indul-
sit eo iure uiuendi rationem, quo *Throtmannici*, id est, incolæ urbis imperia-
lis Dortmund, sunt vsi; quale uero ius habuerint *Throtmannici*, ostendemus
in *Historia* nostra *Corbeiensi* ex diplomate quodam præstantissimo, cuius autogra-
phus in nostris manibus est. En autem ipsas Ottonianas litteras ex autographo.

CIn nomine sanctæ et indiuiduæ Trinitatis. Otto diuina fauente
clementia rex. Notum esse uolumus omnibus fidelibus nostris quod
rogatu caræ prolis nostræ ottonis indulsum incolis uillæ quæ dicitur
horobusen et; adiacens est urbi quæ dicitur *eresburg* eo iure uiuere et
ipsa legitima habere per omnia quæ *throtmannici* habent nec tamen
ulli aliæ potestati subiacere cum suis uiris ac legitimis nisi cui hæcenus
paruit rectoribus scilicet monasterii quod noua *corbeia* uocatur ad
honorem ac seruitium beatorum martyrum stephani atq; uiti. et ut hoc
firmum sit et nulli post hæc præuaricari liceat anuli nostri sigillo iussi-
mus signari atq; firmari manu nostra subtus signantef.

Signum

domni ottonis serenissimi regis

Liudulfus cancellarius ad uicem brunonis
archicapellani recognoui et *fff*

Sigillum uide in
Tab. I, num. 2.

data V. id. iun. anno incarnat. dñi DCCCCLXII. indict. V. regni
autem serenissimi ottonis regis anno XXVII. actum in suosaz in dei
nomine feliciter amen.

Thrutmarum, abbatem *Corbeiensem*, anno 1043 construxisse basilicam in
villa *Horobusen*, iam supra §. 104. not. (u) didicimus ex eius litteris: atque Er-
kenbertum, *Corbeiensem* abbatem, anno 1126 in eadem villa *Horobusen* mo-
lendum dedisse in beneficium *Heinrico* comiti eiusque filio *Widekindo*, itidem
supra §. 220 ostendimus e charta ipsius *Erkenberti*. Anno 1153 in eadem villa
Horbusen *Conradus* miles, de *Nathesungen* dictus, duo molendina, quæ eius
beneficium seu feudum erant, ecclesiæ resignauit *Corbeiensi*, testantibus litteris
celebratissimi *Wibaldi* abbatis ecclesiæ *Corbeiensis*, quas infra dabimus §. 427:

Conradus, abbas *Corbeiensis*, porro ecclesiam S. Magni in nostra villa *Horbu-
sen* anno 1176 tradidit ad supplementum præbendæ fratrum in *Eresberch*, ut
testantur sequentes, ex originum litteris additæ, tabulæ.

In

C In Nomine sc̄e et indiuidue Trinitatis. *Conradus*. d̄i gr̄a Corbeien-
sis eccl̄ie abbas omnib. p̄sentib. et fut̄is in perpetuū. Si utilitatib.
seruoz d̄i paterna pietate p̄spicim⁹. & idigentia eoꝝ oportuna liber-
tate subleuamus. n̄ solū deuotionē ipsoꝝ & beniuolentiā & assiduā ora-
tionē nobis p̄parant sed et p̄piciationē d̄i & sc̄oꝝ ipsius facilius nos

guber-
nante
Corbe-
ian
Auone.

patrocina ipetraturos speramus. Inde est qd nos saluti aīe nostre con-
sulare uolentes. & beato Petro principi ap̄loꝝ in monte *Eresberch*
deuotionē nr̄am in aliquo demonstrare cupientes. quatinus p̄ eū ianuā
celi ingredi meream. consilio fr̄m nr̄oꝝ Corbeiensū. nec n̄ & petitione
ministerialiū & alioꝝ fidelīū nr̄oꝝ. eccl̄iam sc̄i Magni que sita est in
uilla *horhusen*. tradidimus ad supplementū p̄bende fr̄m d̄o & beato
Petro in monte p̄nominato seruentiū cum omni integritate & p̄nenti-
tū suis. ita ut p̄positus qui ī monte fuerit eandem eccl̄iam sub pote-
state sua habeat. postquā ab eo qui nunc eam habet clerico nr̄o

Conrado. seu uiuente adhuc. siue defuncto. libera extiterit. No-
tū ergo uolum⁹ esse oib. eccl̄ie d̄i fidelib⁹. tam fut̄is quā p̄sentib⁹. qd
hanc traditionē p̄fate eccl̄ie solēpnit⁹ fecimus ī capitulo Corbeiensī.
corā cunctis fr̄ib. nr̄is. sup̄ reliquiis beati PetRI. de monte *Eres-
berch*. quas p̄positus *Bruningus* p̄sentēs tunc habuit. & donationē de
manu nr̄a suscepit. Nos quoq. sub stola nr̄a in eodē capitulo aucto-
ritate pat̄. & filii. & sp̄s sc̄i & beati PeTRI p̄ncipis ap̄loꝝ. sub ana-
themate int̄rdiximus oib. successorib. nr̄is. ne aliquis eoꝝ eandē

eccl̄iam a p̄fate monte auferre. ul aliquo m alienare p̄sumat. sed semp
ī potestate p̄positi qui ibidē fuerit ordinanda ī perpetuū consistat.
Ut aut̄ hec traditio nr̄a oib. futuris temporib. apud posterōs & suc-
cessores nr̄os rata & inconuulsa p̄maneat p̄sentē paginā in testimo-
nium factē a nobis donationis conscribi p̄cepimus quā sub^o annotatis
testib. sigillo nr̄o & eccl̄ie corroborari iussimus. Testes & p̄sentēs
hi assuerunt. *Heinricus* prior. & *Randuig⁹* custos. *Thidic⁹*. *Wil-*

celin⁹. *Reinh⁹*. *Godescalc⁹*. *Adelb⁹*. *Abrahā*. *Siko*. *Lamb⁹*.
p̄pos. marf. P. P. cantor
Meinhard⁹. *Othelric⁹*. *Reinmar⁹*. *Thidic⁹*. *Frideric⁹*. *Rotholfus*.
p̄posit⁹ hospital. infirma⁹
Vnarg⁹. *Heinric⁹*. *Wernh⁹*. *Hartmann⁹*. *Rotb⁹*. *Albert*.
cellerari⁹

Bertholdus. *Reinh⁹*. *Wizcelin⁹*. *Marquard⁹*. *Henholz⁹*. *Antoni⁹*.
Hereman⁹. *Godescalc⁹*. *Widikind⁹*. *Conradus*. *Boluuin⁹*. *Hein-*
ric⁹. *Heinric⁹*. *Meinuard⁹*. *Walther⁹*. *Arnold⁹*. *Herebordus*.

Pueri
Thietmar⁹. *Iōhs*. *Vdo*. *Lutheuig⁹*. *Lindold⁹*. *Heinric⁹*. *Gunc-*
laici
ther⁹. *Iōhs*. *Conrad⁹*. *Heinric⁹*. *Alb⁹*. *Hartleuus*. *Conradus*.
fratres senior iunior dapifer
Reinhard⁹. *Heinric⁹*. *Willehelm⁹*. *Thidic⁹*. *Thidic⁹*. *Luidolfus*.
FRideric⁹. *Heremfrid⁹*. *Arnold⁹*. *Hartman⁹*. *Bucko*. *folcuuin⁹*.
Erembr⁹. *Wernhēf*. *Jōhs*. & alii multi.

Aē. Corb. ann. d. incar̄i. M. C. LXXVI. indictionē VIII. añ.
p̄lationis dom. *Conradi*. abbat̄is XVI. die annunt. dēē.

Sigillum abbatis vide
in Tab. V. num. 2.

Sigillum capituli vide
in Tab. IV. num. 3.

Has litteras si consideramus, significare non possumus, qua fronte Nicol.
Schatenius Tom. II. *Annal. Paderbornens.* p. 150. scribere potuerit: *Integerrimorum*
episcoporum semper fuit, religiosus ordo, languente clero, in subsidium
vocare, atque omni ope et subsidio fouere: et nescio quid vanitatis et extincti diuini
sp̄-

Ab anno
878 & que
879 re-
gnante
Hudo-
uico et
guber-
nante
Corbe-
iam
Auone.

*spiritus obseruauerim in iis, quotquot sacrorum ordinum homines auersati, politici magis principis, quam sinceri episcopi munus sectari visi sunt. Ad hanc cleri et pastorum laborem subleuandum Otto (episcopus Paderbornensis) quoque ecclesiam S. Magni ex consensu archidiaconi Horbusani (anno 1283) dedit praeposito in Monte Martis, et religiosi ordinis S. Benedicti viris montem incolentibus; eo quod, languentibus scholis et clericorum studiis, intelligerent operam religiosorum sibi opportunam offerri. Nam venerabilis episcopus, Otto, infudit cineri aquas, atque inanem operam sumsit, ratus, adesse atque in archiuo Paderbornensi extare eiusdem episcopi litteras, quibus ecclesia S. Magni in Horobusen iuncta fuerit monasterio S. Petri in Eresburch. Quiuis profecto facile suspicari adgredietur, eiusmodi litteris nihil aliud fuisse quaesitum, nisi ut posteritati glaucoma obiceretur. Susplicamur autem, has litteras doctissimo Schatenio non fuisse ad manus. Probabile enim est, si vere haec existissent tabulae, Schatenium easdem producturum fuisse, utpote apprime facientes ad speciem iurisdictionis sacrae episcoporum Paderbornensium in monasterium Eresbergensi se propugnandam. In illa enim pertextenda iuris specie idem Schatenius ingeniosus et sagax fuit artifex, omnia summo corradens studio, quae Corbeiensibus aduersarentur. Immo interdum is ipsa diplomata ab Overhamo secum communicata, bullasque summorum pontificum adulterauit, si quando scilicet ea episcopo suo videbantur contraria. Id ipsum in *historia Corbeiensis* solide ex diplomatibus, ari incis, ostendimus. Posito autem eo, non concessio, Ottonem episcopum vere esse admissum, ut ecclesiam S. Magni traderet monasterio Eresbergensi, falcem misit tamen ille in alienam messem. E diplomatibus enim adductis patet, 1) villam Horobusen fuisse ditionis abbatiae Corbeiensis, et 2) eandem nullius alius cuiuscunque potestati subiacere, nisi rectorum monasterii Corbeiensis. Eapropter Corbeiensis bona, in *Horobusen* sita, in feudum aliis dederunt, alienarunt, et pro arbitrio venderunt. Fidei faciendae causa tabulas sequentes adducimus:*

Benedicti

Uniuerfis hanc lram uisuris et auditoris. Nos frater Theodericus dictus abbas et conuentus monasterii in *Breydelar* ordinis Cisterciensis paderb. diocef. notum facim⁹ recognoscentes quod de omnium nr⁹um unanimi beneplacito et consensu curiam nr⁹am sitam in *horbusen* cum omnib⁹ suis integritatibus qua a ludolfo milite Bodone et Ludolfo famulis filiis suis et eorum veris et legitimis heredibus iusto emptionis titulo perhenniter possidendam comparauim⁹ quam a monasterio *Corbeiensis* ordinis sci Bndcti iure tantum modo tenuerat pheodali. Cuius ppetatem et dominium cum omnibus suis pntentis debitis iurib. solempnitatib⁹ premisis a dco monasterio Corbeien. pro determinata pecunia ppetuo comparauim⁹. In corporalem ipsius possessionem legitime p ipsos immisi sicut in instrumentis super hoc factis plenius continetur. Considerantes igitur eorundem reuerendorum uirorum dni abbatis et totius capituli seu conuent⁹ monasterii Corbeyen. circa nos beniuolentiam et affectum ex mera libertate gram eisdem facientes concessimus et per pntes concedimus quod quandocunq. a nobis petiuerint de sua ppa pecunia ad pprios tamen usus pro octaginta duab⁹ marcis argenti examinati et probati eandem curiam ipsis vendem⁹ quia tantam pecuniam exposuim⁹ circa ipsius emptionem. Postquam uero memoratas octaginta duas marcas argenti absq. defectu nobis tradiderint et paganauerint literas ipsoz. sup dicta curia confectas ipis absq. contradictione reddem⁹ lris tamen pntibus p ipos nobis restituis super quo ipsis literam hanc sigilli nr⁹i dedimus nec non sigilli honesti militis dni Stephani de *Horbusen* munimine roboratam. Ego uero *Stephan⁹ de Horbusen* miles iam dcs ad preces religiosorum uiroru dni abbatis et conuentus monesterii in *Breydelar* in testimonium et robur eorum que superius sunt conscripta sigillum meum pntibus duxi apponendu. Datum anno dni M. CCC. XXXVI. in crastino bti vincencii martiris.

Comitem liberum, vulgari nomine Frigraue appellatum, constituendi in villa *Horobusen*, potestatem dedisse abbatiae nostrae imperatorem Carolum IV. iam supra ex eius litteris didicimus §. 147. Plura addere iam nolumus, alio tempore ea dicturi. Vide P. VII §. 289, (n).

—) o (—

TRA-